

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Instruction Pour Les Jardins Fruitiers Et Potagers

Avec un Traité des Orangers, suivy de quelques Reflexions sur
l'Agriculture

La Quintinie, Jean

Amsterdam, 1692

Pomona in agro versaliensi quintinio regionum hortorum culturæ præfecto

[urn:nbn:de:bsz:31-333032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-333032)

POMONA
 IN AGRO VERSALIENSI
 QUINTINIO
 REGIORUM HORTORUM
 CULTURÆ PRÆFECTO.

VERSALII Colles, latque alta Palatia ruris,
 Et vitrei Fontes, Rivique, & amœna Fluenta,
 Quotquot & hic habitant, inter tot divitis Aulae
 Regificos lazus, vix rustica Numina, Nymphæ,
 Vos cœli non jam invidioses cultoribus Horti,
 Regales Horti: decus undè, & gloria virentis
 Arboribus venit, & cultis nova gratia campis

QUINTINIO date ferta Deæ, ramoque virenti,
 Vos Nymphæ hortorum doctam præcingite frontem,
 Telluris contrà ingenium, Soleque malignos,
 His florere dedit dudùm infelicibus hortis;
 Fas olli fuerit, quos sevit, carpere ramos, & vestes,
 Dum sub Sole alio LONDOCUS ab hoste reportat
 Longè alias lauros inimico sanguine tinctas.

VERSALII Sincera habitant ubi Gaudia campis,
 Pomona sterilis dudum, & sine honore gemebat,
 Imprimis dum cuncta virent, dum cuncta relurgunt,
 Et prisca redeunt ævi melioris honores,
 Principe sub tanto: vitio telluris iniquæ
 Squallebat radicis egens sine fructibus rabor;
 Hic regnare omnes haud æquâ mente ferebat;

Exilio

Exilio è longo quas Rex revocaverat Artes;
Quòd magis urebat pectus: fas cuique Dearum
Nativas depromere opes, ostendere honores,
Principis ambibant sibi conciliare favorem.
Sola gemens socias inter despecta forores
Deferere has sedes, nec non regalia tecti
Constituit: tanto pudor est se ostendere Regi
Vilam adeò, nudamque opibus, proprioque carentem
Ornatu foliorum & pulchro frontis honore.
Nam nulli ad pectus, nullique in vertice flores;
Illa suis sine muneribus, sine divitis anni
Exuviis calathos agrè monstrabat inanes:
Autumno indignante, & flentibus undique Nymphis.
Anxia, tristis, inops, scelices transfuga terras
Quærebat, propriis jam tum deserta colonis:
Desperat se posse per alta negotia festum
Principis oblectare animum, licet omnia tentet,
Tellurem & votis, Divosque impleret agrestes,
Necquicquam: stat campus iners, dextramque rebellis
Respuit agricolæ, suus arvis incubat horror.
Ergò qui potuit gentes frænare superbas,
Fluminibus dare jura, levesque attollere in auras
Aerium per iter suspensis fluctibus amnes,
Non legem dabit arboribus, nec dura remittet
Hujus ad imperium se se Natura; benigno
Afflata intuitu? ah potius mitescere discat,
Atque suas oblita vices ingrara rebelles
Culturæ patiens subigatque, & molliat agros!
Sed quid ego hæc autem? manet intractabilis illa
Et placens incedit, inceditque horror:
ræc telluris erat facies miseranda; sine ullo
Cultore & sterilis, sine re, sine nomine campus,
Hinc Dea Versalio jamdudùm ingloria rure
Decedens, alias terras, alia arva petebat;
SANCTOVIOS pede præcipiti properabat in hortos,
Nodo vincita comam, & vestes collecta fluentes.
Cum QUINTINIADDES properantem sistit, & Arti
Confusus meritos Pomonæ spondet honores.
Versalides plausère Deæ, festusque per altos
Rumor iit colles, fore mox regalibus hortis,
Quod non agricolæ, nec speravère coloni,
Quæritum regale decus; simul explicat Artem,
Divinam plantandi Artem: ceu numine plenus
Re super hortensi memorabat multa, latentes
I simævâ rerum repetens ab origine causas.

Addebat

Addebat dicenti animos præsentia Regis:
Explorat terræ ingenium, Soleſque, ſuoſque
Aſtrorum influxus: prudens diſcriminat agros,
Nam plantis tellus non convenit omnibus una.
Optimus ille locus pomis, hæc optima ſedes
Inter ſaxa piriſ, citroſ necat humida tellus:
Hic Solem accipiet, cæloque fruetur aperto,
Et fructus longè meliores proferet arboſ:
Gaudebunt illic nati de ſemine flores;
Paulatim hæc tellus ſuccoſ dedifcet agreſtes
Emendata ſimo, cultum ſi dura recuſet
Et ſteriliſ nimum, & nullâ ſuperabilis arte,
Fundum omnem exhauri, & meliorem ſuffice terram,
Qua viciniſ ager de ſe nimis uber abundat;
Si quiſ amor, teneatque tui te gloria ruris,
Non pigeat pleniſ terram aſportare caniſtris:
Aſpera miſceſcet ſenſim natura locoſum,
Nec ſe ſe agnoſcet nativi oblita rigoriſ.
Sic dabat & leges, ſic & præcepta coloniſ,
Plantandique modoſ, & tempoſ certa docebat:
Quin & adoptivoſ teneriſ includere ramoſ
Arboribuſ monſtrabat: habent ſua fœdera planta:
Cunctiſ ſeminibuſ viſ indita, & indita plantiſ,
Quâ vel amantiſ jungi, vel fœdera juſta recuſant:
Sunt odia arboribuſ, ſunt & quoque mutui amoreſ,
Hæc ſociam petiſ, & plantaſ ſe jungere amantiſ
Quærit, & appoſitiſ ſe cælo attollere fulcriſ.
Quam facileſ obſerveſ: dùm crebra perambulat auroſ,
Et ſe inclinât amantem pendentibuſ undique ramis,
Ipſa ſuoſ prodiſ, ſimal & teſtatur amoreſ.
Illa ſuperba ſuiſ, opibuſ non indiget ulliſ,
Commendata ſuo ſatiſ & ditiffima fructu
Conſortem timet, & ſuccoſ miſcere refugit.
Hæc tamen advertaſ; truncum ditabiſ inertem
Connubio rami alteriſ, nam ſponte dehifeit,
Et vulnuſ patitur fructuſ melioriſ amore,
Gaudebit ſteriliſ nova poma oſtendere trunco
Arbor, & ipſa novoſ jaſtabit adultera frondeſ.
Si mendax funduſ, mendaci credere fundo,
Ne ſata permittaſ, quæ ſub tullure profunda
Radiceſ altâ cœca in penetralia mittat:
Nam tophuſ ſcaber, aut urenſ argilla, latentive
Creta nocet ſæpè arboribuſ, quæ ſicca negabit
Vitaleſ ſuccoſ, animæque alimenta fovendaſ;
Nec metuenda minùſ vitabiſ ſcrupea ſaxa,

**

Nil

Nil humoris habent, paulatim nobilis arbor
 Languescet moriens saxosis credita terris;
 Sed fibris quæ mordet humum levioribus, omni
 Se monstrantem agro, florum plantabis amenam,
 Surgere manè novo quam contemplabere, sylvam.
 Hac pluvii nisi roris eget, facilique labore
 Crescet & innato mulecbit odore colonum.
 Hæc præcepta memor servaveris, omnia cedent
 Agricola, lætis accedet copia campis,
 Et sterilis nuper jam se mirabitur hortus.

Addiderat majora, sed hæc præcepta ferentem
 Abrumpit LODOICUS, & illum præficit hortis,
 Illum adeo insignem, cui se natura videndam
 Omnino exhibuit, nondum intellecta colonis.

Regales ubi QUINTINIUS circumspicit agros,
 Qui dudum ingratiss regionibus infidet Horror,
 In Lybiæ montes, loca dura, & inhospita saxa
 Secessit; nova tunc facies foelicibus hortis;
 Quin etiam sentit tellus inarata colonum,
 Et regale solum hoc uno cultore superbit:

Hinc dubium est, an præclaræ plus debeat Arti;
 Quàm natura sibi: usque adeo labor utilis arvis.
 Hic hyemes nil juris habent; læta omnia, læta
 Vernat humus, pulchris se ostentat fructibus arbor,
 Séque ornant variis depicti floribus agri;
 Sunt silvæ ingentes, sunt & nemora alta, recessusque
 Umbriferi, insanæ loca tuta tumultibus Aula.

Versaliis visâ hinc Pomona ferocior arvis,
 Florigerum caput attollens, calathisque tumentes
 Ostentans natos è fundo divite fructus,
 Regales inter par Nympha incidere Nymphas.

Santolinus Victorinus.

I N T A B E L L A M
 Q U A M A L I M A G O
 E J U S D E M Q U I N T I N I I
 E X P R I M I T U R.

HANC decorate Deæ quotquot regnatis in hortis,
 Floribus è vestris supràque, infràque Tabellam.
 Hic dedit arboribus florère & edulibus herbis,
 Et se mirata est tanto Pomona colonò.

Santolinus Victorinus.